

12. august 2011

EM2011/137

I medfør af § 36 i forretningsordenen for Inatsisartut fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om værnepligt for unge grønlandere.

(Medlem af Inatsisartut Niels Thomsen, Demokratesne)

Begrundelse

Verden omkring os er i hastig forandring og udvikling. Dette er både positivt og befriende. Den verdensomspændende forandring udtrykkes ofte som globalisering. Globaliseringen stiller krav om evne til åbenhed, tolerance, innovation, fleksibilitet, konkurrencedygtighed, samhandel og ikke mindst ansvarlighed. Dette gælder både for lande, virksomheder og ikke mindst os enkelte individer.

Med denne forespørgselsdebat vil vi fra Demokratesne fokusere på både det at være en del af rigsfællesskabet og det at være en del af den globale verden og som følge heraf, tage ansvar for det der sker omkring os.

Det var en glædens dag, da vi indførte Selvstyre den 21. juni 2009. Med selvstyrets indførelse fulgte en række rettigheder og pligter med. For Demokratesne er nøgleordet i denne sammenhæng ansvar. Med andre ord har vi pålagt os selv at tage større ansvar for vort eget land, rigsfællesskabet og resten af verden. Dette er både positivt og naturligt.

Om end selvstyreloven fastsætter begrænsninger for vores udenrigspolitiske kompetencer, er tiden kommet, hvor vi inden for lovens rammer skal demonstrere større kompetencer på udenrigsområdet. Med andre ord ønsker vi fra Demokratesne en stærkere og mere selvstændig udenrigspolitisk profil.

På denne baggrund vil vi her i salen sammen med andre partier debattere muligheden for at indføre værnepligt for unge grønlandere. Vi har stor tiltro til, at vores unge kan håndtere de samme udfordringer som andre landes unge. Vi har også stor tiltro til, at vores unge i lighed med andre landes unge gerne vil tage ansvar.

Det havde den Grønlandske Selvstyrekommission også, tilbage i 2003. Det var således den Grønlandske Selvstyrekommissions principielle opfattelse, at der bør indføres en kombination af værnepligt og civil samfundspligt. Kommissionen anbefalede derfor det daværende landsstyre at iværksætte en udredning til afklaring af de praktiske og økonomiske konsekvenser af indførelse af værnepligt, kombineret med civil samfundspligt for de, som ikke udtages til militæret.

Fra Demokratesne vil vi pointere, at vi ikke mener, at nogen, som ikke har meldt sig frivilligt hertil, skal kunne udsendes til Afghanistan eller et andet krigshærgt land. Afslutningsvis vil vi gerne udtrykke vores respekt for de unge grønlandere, der har taget globalt ansvar.

Med disse ord vil jeg ønske Inatsisartut en god debatlyst.

”Tanken om værnepligt og militærtjeneste har til dato været fuldstændigt fremmed for grønlænderne. Denne afstand til et selvstændigt folks grundlæggende ansvar gav sig selv i kolonitiden. I hjemmestyreperioden, som Grønland nu er ved at lægge bag sig, var der heller ingen grund til at anfægte en sådan tingenes tilstand. Bliver talen derimod om et selvstyrende Grønland, er det Selvstyrekommissionens opfattelse, at man ikke kan komme udenom spørgsmålet om værnepligt.

Ganske vist står "selvstyre" i den foreliggende sammenhæng ikke for national selvstændighed, og der bliver selvsagt ikke tale om, at Grønland skal til at opbygge eget militært værn. Men på den anden side gælder det, at den politiske udvikling hen imod et større selvstyre sender et signal til omverdenen om en større vilje og evne til selvhjulpenhed.

Ønsker det nye Grønland - som et minimum - at være med til at vogte over sit territorium, er værnepligt en praktisk nødvendighed. I det partnerskab med Danmark, som er den politiske overskrift over denne udvikling, ligger det lige for, at den grønlandske ungdom i alt fald går med ind i den del af de danske værn, som opererer i Grønland. I den nuværende situation kan Grønland sikkerhedspolitisk set bedst beskrives som et protektorat med hjemmestyre. Skal selvstyre-dynamikken hæve samfundet ud af sådanne rammer, skal begge parter yde bidrag til fælles anliggender. Sikkerhed er en fælles sag, hvor hver part yder sit.”

[...]

”Det er derfor Selvstyrekommissionens principielle opfattelse, at der bør indføres en kombination af en værnepligt og en civil samfundspligt (CSP) for den grønlandske ungdom. Der er i ungdommen et voksende ønske om at være med til at tage et personligt ansvar for samfundets fremtid og få anvist nogle konkrete muligheder for at gøre noget for sit land og nedbringe behovet for udefra tilkaldt arbejdskraft.

Ordningen skal indføres i et samarbejde med rigsmyndighederne, således at de militære værnepligtige udfører deres tjeneste indenfor rigsfællesskabets væbnede styrker, og de civile værnepligtige aftjener den civile samfundspligt i selvstyrets regi.

Almindelig værnepligt vil betyde, at ca. 800 unge mennesker stiller tid og kræfter til samfundets rådighed hvert år. Hvis en del af dem bliver indkaldt til tjeneste i Kangilinnguit, og en del gennemgår den militære grunduddannelse, som skal til for at kunne gøre tjeneste i Siriuspatruljen, vil resten være til rådighed for en CSP. Der er mange opgaver, der vil kunne løses gennem en civil samfundspligt. Naturinstituttet vil kunne få hjælp til sit tilbagevendende feltarbejde. Børneinstitutionerne mangler konstant arbejdskraft. Hospitaller, alderdomshjem og plejehjem kan altid bruge nogle ekstra hænder. Museer og arkiver har meget liggende, som de aldrig har tid til at få gennemregistreret. Jagtbetjentene vil kunne få nytte af noget ekstra hjælp på de vidtstrakte områder, som de ofte skal dække og er ansvarlige for. Mange steder er der et stort behov for oprydning og forbedret miljøbevidsthed. Dertil kommer, at en lovpligtig samfundspligt vil åbne mulighed for, at enhver kommer til at gennemgå kurser i førstehjælp, brandøvelser, livredning, våbenlære og overlevelse i fjeldet under fangst og jagt. En kombineret værnepligt og CSP bør være for begge køn, og i princippet rimeligt, men ikke højt lønnet. Grundtanken er at yde, ikke blot at nyde. Samtidig vil en sådan ordning være en vej frem mod det mål, som implicit ligger i opdraget til Selvstyrekommissionen, når det gælder suverænitethåndhævelse og fiskeriinspektion.

Selvstyrekommissionen vil således anbefale, at landsstyret iværksætter en udredning, der kan afklare de praktiske og økonomiske konsekvenser af værnepligt, herunder en obligatorisk 6 måneders civil samfundspligt for de personer, der ikke udtages til militær værnepligt.”